

Đề xuất ý tưởng tổ chức lễ hội giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ “Festival Sen 2020” tại trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn, Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh (góc nhìn nhân học biểu tượng)

PHAN THỊ HỒNG XUÂN*

Tóm tắt: Dưới góc nhìn của Nhân học biểu tượng, bài viết phân tích biểu tượng hoa sen trong văn hóa của hai nước Việt Nam và Ấn Độ; dựa trên mối quan hệ đối tác chiến lược toàn diện giữa Việt Nam và Ấn Độ nói riêng, mối quan hệ tốt đẹp giữa ASEAN và Ấn Độ nói chung; cơ hội và triển vọng của Việt Nam sẽ đảm nhận vai trò Chủ tịch luân phiên ASEAN vào năm 2020, vai trò và những đóng góp của Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia TP.HCM trong việc đào tạo ngành học Đông phương học, trong đó có Ấn Độ học và Đông Nam Á học, sự lan tỏa các giá trị văn hóa, bản sắc văn hóa dân tộc và quốc tế qua các lễ hội giao lưu văn hóa,... tác giả đề xuất sáng kiến tổ chức lễ hội giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ “Festival Sen 2020” tại trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia TP.HCM.

Từ khóa: Festival, Sen, Việt Nam, Ấn Độ, nhân học biểu tượng, giao lưu văn hóa.

Đặt vấn đề

Năm 2020, Việt Nam sẽ đảm nhận vai trò Chủ tịch luân phiên ASEAN. Đây sẽ là năm có nhiều dấu mốc quan trọng đối với cả Việt Nam và ASEAN. Thủ tướng Việt Nam Nguyễn Xuân Phúc phát biểu: “Tôi mong rằng chúng ta sẽ cùng nỗ lực hành động để tổ chức Năm Chủ tịch ASEAN 2020 thành công toàn diện với 3 thành công: thành công về nội dung; thành công

trong bảo đảm an ninh, an toàn, trọng thị về lễ tân; và thành công về quảng bá hình ảnh, bản sắc văn hóa, đất nước, con người Việt Nam⁽¹⁾. Với vai trò là nước chủ nhà, Việt Nam có cơ hội rất tốt để phát huy khả năng của mình trong việc dẫn dắt Cộng đồng ASEAN, quảng bá đất nước để khu vực và thế giới hiểu hơn về Việt Nam.

Khi nói đến Đông Nam Á trong quá khứ, đến cộng đồng văn hóa xã hội

* PGS.TS. Phan Thị Hồng Xuân, Trường ĐHKHXH và NV, Đại học Quốc gia TP.HCM

ASEAN giai đoạn hiện nay, bên cạnh những giá trị văn hóa bản địa của cư dân Đông Nam Á đã được minh chứng theo thời gian, người ta thường đề cập đến mối quan hệ giao thoa văn hóa của khu vực này với hai nền văn minh lớn trên thế giới: Trung Quốc và Ấn Độ. Sau khi giành độc lập, các nước Đông Nam Á đều thiết lập mối quan hệ tốt đẹp với Ấn Độ. Riêng về mối quan hệ giữa Việt Nam và Ấn Độ, hai nước thiết lập mối quan hệ ngoại giao từ năm 1972, mối quan hệ giữa hai nước được xây dựng trên nền tảng vững chắc từ truyền thống hữu nghị, sự tin cậy chính trị và sự hội tụ chiến lược trong bàn cờ thế giới. Năm 2020 càng có ý nghĩa hơn đối với quan hệ giữa Việt Nam và Ấn Độ trong ASEAN liên quan đến việc tổng kết, đánh giá 3 năm thực hiện Chương trình Hành động triển khai quan hệ Đối tác Chiến lược Toàn diện giai đoạn 2017-2020 đã được ký kết giữa hai nước.

“Việc tăng cường sự hiểu biết lẫn nhau sẽ giúp hai bên xích lại gần nhau hơn, tạo ra các cơ hội hợp tác không giới hạn...”. Theo Đại sứ Việt Nam tại Ấn Độ - Phạm Sanh Châu: “Ngoại giao văn hóa, giao lưu nhân dân diễn ra sôi động chưa từng có, không chỉ phủ sóng Thủ đô New Delhi mà còn các thành phố khác của Ấn Độ. Hàng loạt sự kiện văn hóa đã được tổ chức trong hai năm qua như triển lãm tranh, ảnh, liên hoan phim, quảng bá ẩm thực, lập Góc Việt Nam... Các hoạt động được đổi mới liên tục nhằm đáp ứng nhu cầu tiếp cận đa dạng của công chúng Ấn Độ. Những chương trình như thế đã góp phần quảng bá hình ảnh Việt Nam với bạn bè Ấn Độ, giúp bạn bè Ấn Độ hiểu hơn về Việt Nam và ngược lại, cũng giúp chúng ta hiểu hơn về bạn”⁽²⁾.

Trong bối cảnh quan hệ Việt Nam - Ấn Độ trong ASEAN, thiết nghĩ việc tổ chức lễ hội giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ “Festival Sen 2020” có ý nghĩa thiết thực, cũng là góp phần thực hiện các chương trình quảng bá hình ảnh, bản sắc văn hóa, đất nước, con người Việt Nam; tăng cường mối quan hệ hợp tác tốt đẹp giữa Việt Nam với các nước trên thế giới, trong đó có Ấn Độ - đang là đối tác chiến lược toàn diện với Việt Nam.

1. Nhân học biểu tượng và ý nghĩa của việc chọn biểu tượng sen cho Lễ hội giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ “Festival Sen 2020”

Trong Từ điển Bách khoa toàn thư về Nhân học Văn hóa (Encyclopedia of Cultural anthropology), Mary Des Chene định nghĩa: “*Nhân học biểu tượng là khoa học nghiên cứu ý nghĩa trong đời sống xã hội loài người, bằng cách nào chúng ta tri nhận và diễn giải những gì diễn ra xung quanh và bằng cách nào chúng ta sáng tạo và sẽ chia với thế giới hoặc hệ thống ý nghĩa văn hóa. Nhân học biểu tượng tiếp cận với một góc nhìn rộng lớn về các biểu tượng, biểu tượng hóa, sự vật và ý nghĩa mà con người đặt cho với ý nghĩa, sự nhận biết, quá trình giao tiếp...*”⁽³⁾.

Jonathan Spencer cũng đã chia sẻ về khái niệm Nhân học biểu tượng: “*Nhân học biểu tượng đề cập đến văn hóa như một thực thể có tính độc lập tương đối, là một hệ thống ý nghĩa mà qua đó các nhà nhân học muốn tạo ra để làm giải mã và diễn dịch các biểu tượng và nghi lễ trọng tâm*”⁽⁴⁾.

Cũng có một định nghĩa rõ hơn về Nhân học biểu tượng, gắn nó với ngữ cảnh của tiến trình xã hội và đời sống văn hóa,

Edith Turner quan niệm: “*Nhân học biểu tượng là khoa học nghiên cứu về các biểu tượng tự nhiên của các biểu tượng được sử dụng ở các nền văn hóa khác nhau, các nghi lễ, diễn trình và trong đời sống hàng ngày nơi mà ý nghĩa đầy đủ có nhiều hơn các biểu hiện thành văn. Mỗi biểu tượng có hai thành phần - là những thực thể nhìn thấy và phần còn lại là ý nghĩa biểu hiện của nó...*”⁽⁵⁾. Mỗi quan hệ giữa vật thể và cái nó biểu tượng là do xã hội quy định⁽⁶⁾.

Từ những định nghĩa trên có thể thấy rằng: trọng tâm của nhân học biểu tượng là việc nghiên cứu ý nghĩa trong đời sống xã hội của con người - làm cách nào chúng ta tri nhận và diễn giải những gì diễn ra xung quanh mình, và bằng cách nào, trên nền tảng sự hiểu biết của mình, chúng ta sáng tạo nên những thế giới thông tin cần chia sẻ, hoặc hệ thống ý nghĩa văn hóa.

Trong bài nghiên cứu này, chúng tôi đề cập đến hình tượng hoa sen; phân tích ý nghĩa, hiệu quả của việc sử dụng biểu tượng Sen đối với ý tưởng tổ chức lễ hội giao lưu văn hóa Việt Nam Ấn Độ “Festival Sen 2020” tại trường ĐHKHXH và NV - Đại học Quốc gia TP.HCM.

Hình tượng hoa sen trong văn hóa của người Việt Nam đã được minh chứng qua nhiều biểu hiện của cả văn hóa vật thể và phi vật thể.

Đã là người Việt Nam thì không một ai không biết đến câu ca dao:

“Trong đầm gì đẹp bằng sen

Lá xanh bông trắng lại chen nhị vàng

Nhị vàng bông trắng lá xanh

Gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn”;

Còn có những bài học luân lý ở đời (sử dụng so sánh hình ảnh tương phản giữa

hoa sen và bèo) rất nhân văn và biện chứng:

“Trên đời gì rẻ bằng bèo

Chờ khi nước lụt, bèo trôi lên sen

Trên đời gì tốt bằng sen

Quan yêu dân chuộng, rã bèn cũng hư”.

Hình tượng hoa sen thể hiện trí tuệ, tư tưởng sâu kín, khí tiết thanh tao của con người Việt Nam đã đi vào trong văn học dân gian một cách tự nhiên và nhẹ nhàng như càn được khắc họa sâu sắc hơn qua những công trình mỹ thuật văn hóa của cả cộng đồng. Dường như sen là đề tài và nguồn cảm hứng vô tận trong trang trí mỹ thuật có từ thời Đinh - Lê - Lý - Trần và tiếp diễn cho đến hiện tại: khi hình ảnh hoa sen hồng 5 cánh - biểu tượng của hãng hàng không quốc gia Việt Nam đã vượt không gian và thời gian chuyển tải tinh thần và giá trị văn hóa Việt Nam ra khắp năm châu bốn bể.

Khẩu hiệu du lịch Việt Nam “*Về đẹp bắt tận*” (từ năm 2012 - đến nay) gắn liền với biểu tượng hoa sen 5 cánh.

Trong văn hóa ẩm thực thì: cơm hấp lá sen, cốm gói lá sen, chè hạt sen đã trở thành món ăn phổ biến; đặc biệt là trà sen đã trở thành thức uống hầu như không thể thiếu trong đời sống thường nhật của người Việt Nam; là món quà đặc biệt dành tặng bạn bè quốc tế khi tham gia các hoạt động giao lưu văn hóa, thể thao, du lịch tại Việt Nam.

Trong xu hướng hội nhập khu vực và thế giới, Việt Nam cũng đã đăng cai tổ chức những sự kiện văn hóa, thể thao quan trọng, đơn cử hai sự kiện tiêu biểu có sử dụng đến biểu tượng sen, đó là tại Hội nghị thượng đỉnh ASEAN 17 được tổ chức tại Hà

Nội, Việt Nam (năm 2010), nước chủ nhà đã thiết kế bộ trang phục dành cho nữ tổng thống Philipines trên nền vải lụa màu hồng có hình hoa sen; sự kiện thứ hai mà chúng tôi muốn nhắc đến đó là hình ảnh bó hoa tặng kèm huy chương cho các vận động viên đạt thành tích thi đấu nổi bật tại Đại hội thể thao các nước Đông Nam Á Seagames 23 được tổ chức ở Việt Nam. Điểm nhấn đặc sắc của lễ hội Festival Huế 2014 là màn trình diễn 300 mẫu áo dài mang họa tiết sen trong hội họa. Gần đây nhất là tuần lễ văn hóa - du lịch Đồng Tháp 2019 được đánh giá đã nâng tầm giá trị của Sen hồng Đồng Tháp qua nhiều hoạt động gắn với văn hóa vật thể và phi vật thể, trong đó có tranh thư pháp trên lá sen khô.

Cũng có lẽ vì ý nghĩa tốt đẹp của hoa sen rất tương đồng với triết lý của Phật giáo - có đông tín đồ nhất trên cả nước - nên biểu tượng hoa sen được nhiều người dân bình chọn là quốc hoa của Việt Nam⁽⁷⁾. Trên trang thông tin điện tử của tổ chức ASEAN, (www.Asean.org.com) mục giới thiệu quốc hoa hoặc loài hoa tiêu biểu của các nước thành viên ASEAN thì hoa sen hồng đã được gắn với tên của nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam.

Còn đối với Ấn Độ, hoa sen có ý nghĩa như thế nào?

Nhìn ra thế giới, ngoài Việt Nam, hoa sen cũng đã được chọn là quốc hoa của nhiều nước, trong đó có Ấn Độ (từ năm 1950). Đây là một loại thảo mộc thủy sinh, tiếng Phạn là "Padma". Loài hoa này tượng trưng cho sự sinh ra từ trong bóng tối và bùng nở ngoài ánh sáng. Sen là biểu tượng của năng lực sinh hóa trong Thiên Nhiên, nhờ vào lửa và nước, tức tinh thần và vật chất. Đối với người Ấn Độ, hoa sen mang một hàm nghĩa triết học sâu xa và cũng là

một biểu tượng mang ý nghĩa đạo đức. Hoa sen từ rất sớm được xem là thiêng liêng trong cả Ấn Độ giáo và Phật giáo. Nhiều vị thần Hindu như Brahma, Lakshmi và Saraswati được miêu tả là đang ngồi trên một tòa hoa sen.

Theo truyền thuyết Ấn Độ, các hạt của hoa sen ngay cả trước khi nảy mầm đều có chứa các chiếc lá hoàn chỉnh có hình dáng thu nhỏ lại y như hình dáng của nó một ngày kia lớn lên và trở thành một cây hoàn chỉnh. Nó là biểu tượng của đất phì nhiêu, của Núi Meru, 4 vị thiên thần của 4 phương trời, mỗi vị đều ngự trên một tòa sen⁽⁸⁾.

Là quốc hoa của Ấn Độ, hoa sen tượng trưng cho tâm linh, thành quả, sự thịnh vượng, kiến thức và sự khai sáng. Cũng giống như quan niệm của người Việt Nam, giá trị của hoa sen là "gần bùn mà chẳng tanh hôi mùi bùn". Theo đó sen tượng trưng cho sự tinh khiết của trái tim và thuần khiết trong tâm trí⁽⁹⁾.

Bên cạnh hoa, lá sen theo đó cũng được nâng lên thành triết lý và đạo đức, lối sống và tinh thần của người Ấn Độ. Emerson đã viết về tính phổ biến của ngôn ngữ biểu tượng trong một bình luận tác phẩm thơ ca: "Những gì được thừa nhận sử dụng như những biểu tượng là bởi chúng vốn đã là một biểu tượng" (Kể cả văn hóa) - "chúng ta là những biểu tượng và sống trong thế giới của những biểu tượng"⁽¹⁰⁾. Theo đó, trong tác phẩm "Bí mật của việc làm" (Secret of work), Swami Vivekananda có đề cập: "Như nước không làm ướt được lá sen, việc đời không thể khiến người có lòng từ bi, hải xả bị dính mắc, chấp trước" ("Just as water cannot wet the lotus leaf, so work cannot bind the unselfish man by giving rise to attachment to results")⁽¹¹⁾.

Ngoài giá trị thẩm mỹ của hoa sen, toàn bộ những gì thuộc về sen còn mang lại giá trị kinh tế cũng như nguồn dược liệu đáng kể cho quốc gia này. Các cánh hoa sen thường được sử dụng cho mục đích trang trí như trang trí các món ăn. Lá sen thường được sử dụng để gói cũng như bày biện thức ăn. Ở Ấn Độ, phục vụ thức ăn trên lá sen được coi là có lợi cho sức khỏe. Thân rễ và thân lá (củ và nõng sen) được sử dụng làm rau. Thân rễ được luộc, thái lát và chiên, dùng trong salad, ngâm trong giấm. Nó rất giàu chất xơ, chứa các Vitamin như B1, B2, B6 và C, các khoáng chất thiết yếu như kali, mangan, phot pho và đồng. Hạt sen cũng khá phổ biến như các loại hạt và thường được ăn tươi, hoặc sấy khô (phool makhana). Bột hạt sen là một thành phần phổ biến trong các món tráng miệng như bánh trung thu, bánh pudding bột gạo và daifuku.

Qua việc tìm hiểu và so sánh quốc hoa của hai nước Việt Nam và Ấn Độ, chúng ta có thể khẳng định: hoa sen là quốc hoa cá hai nước Việt Nam và Ấn Độ với ý nghĩa triết lý sâu sắc của biểu tượng "sen". Ngoài ý nghĩa tinh thần, trong đời sống thường nhật, người dân hai nước đã gắn bó với sen (văn hóa vật chất và tinh thần). Điều này là cơ sở khoa học và thực tiễn quan trọng để chúng tôi đề xuất ý tưởng tổ chức lễ hội giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ vào năm 2020 với chủ đề "Festival Sen 2020" tại trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia TP.HCM.

2. Ý nghĩa của việc tổ chức lễ hội giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ "Festival Sen 2020" tại Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia TP.HCM.

Lễ hội giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ "Festival Sen 2020" nếu được tổ chức tại Trường ĐHKHXH và NV ĐHQG TP.HCM chắc chắn sẽ mang đến cho giảng viên, sinh viên Việt Nam trong hệ thống các trường thành viên Đại học Quốc gia TP.HCM, sinh viên quốc tế đang học tập tại trường, cộng đồng người Ấn Độ tại TP.HCM và các nước ASEAN những trải nghiệm đáng nhớ về lễ hội sen - là quốc hoa của cả hai quốc gia Việt Nam và Ấn Độ.

Một câu hỏi đặt ra là tại sao chúng tôi lại đề xuất nơi chốn tổ chức lễ hội tại Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia TP. HCM ?

Sở dĩ chúng tôi đề xuất tổ chức lễ hội giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ tại Trường ĐHKHXH và NV, Đại học Quốc gia TP. HCM vì những lý do sau :

Trường ĐH KHXH và NV TP.HCM có lịch sử hơn 60 năm hình thành và phát triển, với triết lý giáo dục: toàn diện, khai phóng, đa văn hóa, trường được đánh giá là đơn vị tiên phong trong việc khai mở ra những ngành đào tạo mới, đáp ứng nhu cầu xã hội như: Việt Nam học, Đông phương học, Nhân học, Quan hệ quốc tế, Đô thị học, Ngữ văn Tây Ban Nha, Ngữ văn Ý...; là đơn vị dẫn đầu cả nước về việc thu hút sinh viên và học viên quốc tế với trên 300 học viên cao học, nghiên cứu sinh, sinh viên đến từ 75 quốc gia và vùng lãnh thổ đến học tập toàn thời gian và trên 5.000 lượt học viên, sinh viên đến học tập, nghiên cứu ngắn hạn hàng năm. Hiện nay, toàn trường có hơn 16.000 sinh viên các hệ đại học và sau đại học được đào tạo theo 54 chương trình giáo dục (phân ngành) thuộc 30 ngành đào tạo bậc đại học, 44 chương trình sau đại học và trên 10 chương trình liên kết quốc tế⁽¹²⁾.

Các hoạt động hợp tác quốc tế là điểm mạnh của Nhà trường. Trường có quan hệ đối tác với hơn 250 trường đại học và viện nghiên cứu trên thế giới, các Tổng lãnh sự, trong đó có Tổng lãnh sự Ấn Độ, Tổng lãnh sự các nước Đông Nam Á tại TP.HCM.

Trường luôn nằm trong số các trường có hoạt động sinh viên sôi nổi của thành phố và của phong trào sinh viên cả nước. Nhà trường là nơi khởi đầu của Chiến dịch Xuân tình nguyện mà nay đã trở thành hoạt động tình nguyện quốc gia; là nơi mà lễ hội văn hoá các ngành học trở thành bản sắc với Lễ hội văn hoá Đông phương, Ngày hội Việt Nam học, Ngày hội Nhân học, Ngày hội Xã hội học, Ngày hội văn hoá Tây Ban Nha. hay Điểm hẹn văn hoá nhân văn phát huy những giá trị tốt đẹp của văn hoá dân tộc...

Sinh viên trường với đặc trưng ngành học về văn hoá, ngôn ngữ của nhiều quốc gia như: Hoa Kỳ, Anh, Trung Quốc, Hàn Quốc, Nhật Bản, Đức, Nga, Italia, Pháp, Ấn Độ, Thái Lan, Indonesia... đã tạo nên một môi trường học thuật đa văn hoá.

Gắn với bối cảnh chúng tôi đang phân tích về mối quan hệ giữa Việt Nam và Ấn Độ, trong chương trình đào tạo của Khoa Đông phương học có ngành Ấn Độ học đã và luôn nhận được nhiều sự ủng hộ, hỗ trợ từ phía Tổng lãnh sự quán Cộng Hòa Ấn Độ tại TP.HCM, INCHARM, Hội hữu nghị Việt Nam - Ấn Độ trực thuộc Liên hiệp các tổ chức hữu nghị TP.HCM,... Những năm gần đây, Trường ĐHKHXH và NV, ĐHQG TP.HCM luôn là nơi được chọn lựa tổ chức lễ kỷ niệm Ngày Hindi quốc tế tại TP.HCM. Trong lễ kỷ niệm được tổ chức vào năm 2017, bà Smita Pant - lúc đó là Tổng Lãnh sự Ấn Độ có nhấn mạnh về vai

trò của Trường ĐHKHXH và NV, ĐHQG - TP.HCM trong việc thúc đẩy sự phổ biến của văn hoá Ấn Độ và việc sử dụng tiếng Hindi, là cầu nối trong việc củng cố các mối liên kết về văn hóa và giữa nhân dân hai nước. Trước đó, Ông Jitendra Nath Misra, Tổng lãnh sự Ấn Độ tại TP.HCM (năm 2010) cũng đã phát biểu: "Chúng tôi đã có quỹ để làm việc này... Chúng tôi phải tổ chức nhiều hoạt động để khuyến khích các bạn trẻ tiếp xúc với tiếng Hindi cũng như văn hóa Ấn"⁽¹³⁾.

Theo đó, tổ chức lễ hội giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ xuất phát từ mong muốn và nhu cầu của cả hai phía Việt Nam và Ấn Độ, đặc biệt dấu ấn cột mốc năm 2020 sẽ có ý nghĩa quan trọng đối với quan hệ giữa hai nước Việt Nam - Ấn Độ trong Cộng đồng ASEAN như chúng tôi đã phân tích ở trên.

Thông qua lễ hội giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ "Festival Sen 2020", Trường ĐHKHXH và NV, Đại học Quốc gia TP.HCM có thêm cơ hội giới thiệu với giảng viên, sinh viên, du khách ASEAN và quốc tế về những nét văn hóa tương đồng của không gian văn hóa xã hội Đông Nam Á; biểu tượng hoa sen là quốc hoa của hai nước Việt Nam và Ấn Độ; Chỉ ra giá trị thật của biểu tượng hoa sen như hăng số văn hóa của Việt Nam và Ấn Độ. Ngoài ra, lễ hội còn góp phần quảng bá nhiều sản phẩm đặc sắc của địa phương hai quốc gia trên nền tảng chủ đạo của văn hóa sen "*gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn*".

Kết luận

Biểu tượng hóa là một hiện tượng phổ biến trong tiến trình phát triển của loài người. Tuy nhiên chúng ta vẫn cần hiểu nhiều hơn nữa về nó, đặc biệt nhìn nhận

nó theo khía cạnh so sánh trong các xã hội khác nhau, các tầng lớp khác nhau, các tôn giáo khác nhau. Thâm nhập vào trong giao tiếp, nó được xem là căn cứ cho việc sử dụng ngôn ngữ, biểu tượng hóa là một phần của cuộc sống chứa đầy trong đó các mối quan hệ xã hội. ... Bản chất của tính biểu tượng nằm trong nhận thức về một cái gì đó thay thế hoặc diễn giải cho một cái khác, mối quan hệ giữa chúng thường là từ cụ thể tới trừu tượng, từ cái đặc thù tới cái chung. Mối quan hệ này cho thấy bản thân biểu tượng đã bộc lộ khả năng cho và nhận, mặt khác lưu giữ cho những đối tượng mà nó đã đề cập đến - và những ảnh hưởng đó thông thường mang tính cảm xúc cao hơn. Hình ảnh hoa sen trong văn hóa Việt Nam và Ấn Độ trong cộng đồng ASEAN cũng không nằm ngoài nội dung nghiên cứu của nhân học biểu tượng.

Đứng trước thời cơ và thách thức của quá trình hội nhập, với những tiềm năng về giá trị văn hóa phi vật thể và những lợi thế so sánh nhất định trong phát triển du lịch, những gợi ý của chúng tôi về việc tổ chức giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ "Festival Sen 2020" tại Trường ĐHKHXH và NV, Đại học Quốc gia TP.HCM cũng không ngoài mong muốn góp thêm tiếng nói từ góc nhìn nhân học biểu tượng nhằm giới thiệu hình ảnh văn hóa và con người Việt Nam trong cộng đồng quốc tế, nhất là sinh viên đang học tập, sinh sống tại TP.HCM; thắt chặt mối quan hệ đối tác chiến lược toàn diện giữa Việt Nam và Ấn Độ; tăng cường sự hiểu biết đa văn hóa đối với sinh viên trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia TP.HCM hiện thực hóa ba giá trị cốt lõi Sáng tạo, dẫn dắt, trách nhiệm và triết lý giáo dục: toàn diện - khai phóng - đa văn hóa.

CHÚ THÍCH

1. Hà Phương (2019), Hướng tới Năm Chủ tịch ASEAN 2020 thành công, <https://baoquocte.vn/huong-toi-nam-chu-tich-asean-2020-thanh-cong-97785.html>
2. Khánh Lan (2019), Quan hệ Việt Nam - Ấn Độ ngày càng phát triển sâu rộng và thực chất, <http://dangcongsan.vn/chao-xuan-ky-hoi-2019/xuan-que-huong/quan-he-viet-nam-an-do-ngay-cang-phat-trien-sau-rong-va-thuc-chat-512209.html>
3. Đinh Hồng Hải, *Tập bài giảng về lý thuyết Nhân học - Nhân học biểu tượng và các tiếp cận lý thuyết trong nghiên cứu biểu tượng*, Bộ môn Nhân học, Trường ĐHKHXH và NV - Đại học Quốc gia Hà Nội, tr.3.
4. Đinh Hồng Hải, *tlđd*, tr.3.
5. Đinh Hồng Hải, *tlđd*, tr.3.
6. Raymond Firth (2011), "Các quan điểm nhân học về vấn đề sử dụng biểu tượng". (Đinh Hồng Hải - Chu Tú Lệ dịch), Tạp chí văn hóa dân gian, số 5, 2011.
7. Kết quả bình chọn trực tiếp và qua mạng. Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch tổ chức năm 2011.
8. Lê Thương (2011), Ngắm hoa sen - quốc hoa của Ấn Độ, Ai Cập, Sri Lanka, <https://giaoduc.net.vn/van-hoa/ngam-hoa-sen-quoc-hoa-cua-an-do-ai-cap-sri-lanka-post4579.gd>
9. National flower, <https://www.culturalindia.net/national-symbols/national-flower.html>
10. Raymond Firth (2011), *tlđd*.
11. National flower, <https://www.culturalindia.net/national-symbols/national-flower.html>
12. <http://hcmussh.edu.vn/Default.aspx?ArticleId=70f4cae2-e630-47c5-ad0f-b6a72f944e6f>
13. Đào Loan (2010), Người Ấn muốn phát triển tiếng Hindi tại Việt Nam <https://www.thesaigontimes.vn/29050/Nguoi-An-muon-phat-trien-tieng-Hindi-tai-Viet-Nam.html>.